

27

Röstdelning

Röstdelning – det vill säga att väljarna röstar på olika partier i val till olika politiska nivåer – är ett fenomen som alltid är relevant att studera i samband med svenska val⁵⁴. Valsystemets konstruktion, med gemensam valdag för valen till Riksdag, Regionfullmäktige och Kommunfullmäktige, är vid en europeisk jämförelse unikt (Lidström, 2022) och möjliggör därmed också unika analyser av väljarbeteende. I Sverige är simultaniteten i valsystemet både horisontell och vertikal (Berg & Oscarsson, 2020). Horisontell simultanitet betyder att val till flera politiska nivåer hålls samtidigt medan vertikal simultanitet betyder att val i olika regioner eller olika kommuner hålls samtidigt (Schakel, 2013). Att val hålls till två eller fler politiska nivåer samtidigt, eller att flera regioner i ett land håller val samtidigt är i sig inte unikt. I Belgien hålls exempelvis Europaparlamentsval och regionval samtidigt, och sedan 2019 genomförs även federala val samma dag (<https://wahlen.fgov.be>). Men det unika med Sverige är att vår vallag medför att samtliga 310 val – ett Riksdagsval, 21 Regionval och 290 kommunval – hålls samtidigt (Vallag 2005:837). Jämfört med andra länders väljar-kårer röstar alltså svenska väljare förhållandevis sällan.

Att hålla val till flera politiska nivåer samtidigt är ett sätt att öka valdeltagandet – när väljaren går och röstar i ett val kan han eller hon lika gärna rösta i ett annat val. En gemensam valdag är därmed en starkt mobiliserande faktor. Men att samtidigt överväga partival i flera olika val är i all väsentlighet också en kognitivt utmanande uppgift (Andersen, 2023). Att avge flera röster kan medföra problem för väljare nämns också i den mer valtekniska utredning som låg till grund för riksdagsbeslutet om gemensam valdag 1968 och bedömdes exempelvis leda till högre sannolikhet att väljaren röstade på samma parti (SOU 1965:74, bilaga 3 sidan 50, SOU 2001:65).

Om val till flera nivåer hålls samtidigt tenderar också det viktigaste valet, oftast det på nationell nivå, vara det som får det mesta av såväl medias, politikernas som väljarnas uppmärksamhet medan val som bedöms mindre viktiga, så kallade andra rangens val (Reif & Schmitt, 1980, se även Berg & Oscarsson, 2012), får mindre uppmärksamhet. I Sverige innebär det att särskilt de regionala valen kommer i kläm mellan riksdagsvalet och kommunvalen (Lidström, 2012; Oscarsson & Severin, 2012). Sammanfattningsvis: svenska väljare får rösta förhållandevis sällan, men när de röstar behöver de flesta väljare överväga tre val samtidigt.

Röstdelning kan grovt sett betraktas utifrån två olika perspektiv (se Persson, 2020): uppriktig (*sincere*) röstdelning och strategisk röstdelning. Uppriktig röstdelning utgår ifrån att väljaren röstar i enlighet med sina preferenser, exempelvis

⁵⁴ För ytterligare analyser av röstdelning i samband med 2022 års val, se Erlingsson, Solevid, Cederholm Lager & Oscarsson (2023) samt kapitel 7 i Holmberg m fl (2023).

utifrån sina utvärderingar av de nationella respektive lokala politiska förhållandena. Strategisk röstdelning, eller strategisk röstning, handlar istället om att säkerställa att ett utvalt parti når över valspärren, exempelvis för att säkra partiunderlag till en regeringskoalition (jfr föregående kapitel 26). Men strategisk röstning kan också handla om att minimera risken för att ens röst är bortkastad. Det senare perspektivet innebär också att väljaren antas rösta på ett annat parti än det som utgör väljarens första preferens. Analyser av 2018 års val (Persson, 2020) visar att väljare som röstdelar i huvudsak anger uppriktiga motiv. Bland de uppriktiga motiven är det framför allt lokala förhållanden, och i synnerhet preferenser kopplade till lokala politiska frågor, lokal politik mer generellt, lokala kandidater och lokala partier, som väljarna anger som motiv. I den mån protestmotiv förekommer är missnöje med lokal politik och missnöje med ett parti på den lokala nivån relativt sett vanligast som skäl för röstdelning. Sammanfattningsvis visade resultaten att 40 procent av samtliga angivna motiv för röstdelning var kopplade till den lokala nivån, medan endast nio procent handlade om den nationella nivån och sex procent om den regionala nivån (Persson 2020). Detta resultat kan också kopplas till de indikatorer som finns på att den lokala nivån över tid blivit viktigare; att partierna går olika bra nationellt och lokalt, att röstdelningen över tid har ökat (Erlingsson m fl, 2023) den under fler val stabila förekomsten av lokala partier (Erlingsson m fl, 2022; SKR, 2023) samt att väljarna själva anger att valen av parti på de olika nivåerna är ett resultat att separata beslut (Lidström, 2021). Sammanfattningsvis, snarare än att bara se röstdelning som en avvikelse från den nationella preferensen är det mer rättvist att betrakta röstdelning som ett sätt där väljarna samtidigt kan tillgodose olika uppriktiga preferenser.

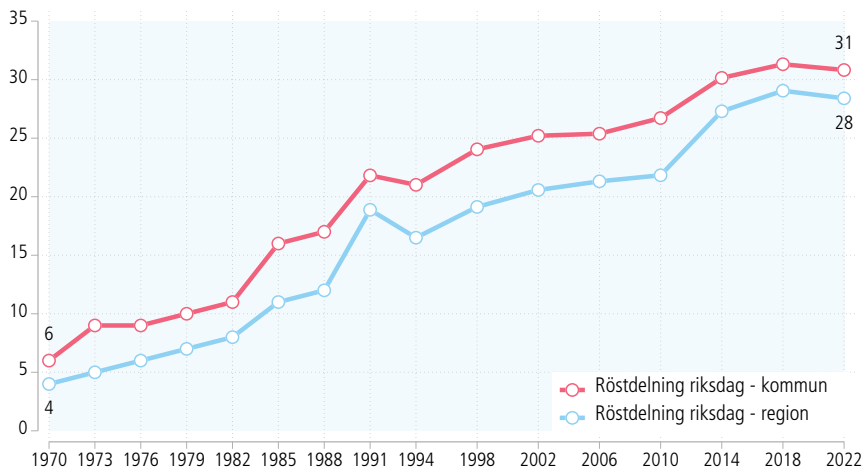

Svenska väljare ska fatta tre partivalsbeslut vid samma tillfälle. Vid valet 2022 användes särskilda avskärmingar där väljarna ostört kunde plocka en gul, vit och blå valsedel. Fotograf: Emelie Asplund, Göteborgs universitets bild databas.

Nästan var tredje väljare röstdelar

Trots att röstning i tre samtida val kan betraktas som en kognitivt utmanande uppgift har nära en tredjedel av väljarna röstat på olika partier i de samtida valen till riksdag och kommun och knappt 30 procent har röstdelat mellan riksdags- och regionval. Som figur 27.1 visar har andelen väljare som röstdelar på något sätt ökat över tid. Mellan sex och elva procent av väljarna röstade på olika partier i riksdagsvalet och kommunvalet mellan 1970 och 1982. I samband med 1985 års val ökade röstdelningen till 16 procent och i valet 1991 gick röstdelningen över 20 procent. Tidigare analyser av väljarbeteende lyfter i huvudsak fram att röstdelningen ökade i takt med att väljarna också blivit mer benägna att byta parti mellan valen (se exempelvis Gilljam & Holmberg 1993:59). Valet 2022 innebar dock inte något nytt rekord i röstdelning. Det betyder att andelen väljare som röstdelade 2022 varit stabil sedan valet 2018. Trenden för röstdelning mellan riksdagsval och regionval följer trenden för röstdelning mellan riksdagsval och kommunval, om än på en något lägre nivå. I fortsättningen av det här kapitlet kommer vi att fokusera på röstdelning mellan riksdagsvalet och kommunvalen, dels för att den är något vanligare förekommande, dels för att benägenheten att röstdela i betydligt högre grad påverkas av lokala förhållanden.

Figur 27.1 Förekomst av röstdelning mellan riksdagsval och kommunval respektive riksdagsval och regionval, 1970-2022 (procent)

Källa: Valundersökningarna 1970-2022.

Kommentar: Resultaten 1991-2022 är viktade mot valresultatet.

Röstdelning i olika väljargrupper

Förekomsten av röstdelning är ganska jämnt fördelad mellan olika demografiska väljargrupper (se tabell 27.1). Röstdelning är dock relativt sett mer vanligt bland yngre än äldre väljare, bland väljare med högre utbildning jämfört med lägre utbildning och bland väljare på landsbygden, jämfört med övriga områden i Sverige (se tabell 27.1). När vi kontrollerar de olika faktorerna för varandra i en regressionsanalys försvinner dock ålderskillnaderna i röstdelning.⁵⁵

När vi undersöker förekomsten av röstdelning efter olika *politiska* variabler är det partiidentifikation som ger störst utslag (tabell 27.1). Föga förvånande är röstdelning mer vanligt bland väljare som endast har en partipreferens (35 procent) medan starka partianhängare röstdelar i betydligt lägre utsträckning. Det ska dock framhållas att 13 procent av väljarna som är starkt övertygade anhängare av ett parti *ändå* röstdelar och motsvarande andel bland partimedlemmar är 19 procent. Röstdelning är också relativt sett vanligare bland väljare som står i mitten respektive något till höger på den ideologiska vänster-högerskalan. Under kontroll för andra faktorer är ingen/svag partipreferens den variabel som har starkast samband med röstdelning. En jämförelse av partiernas riksdagsväljare visar att Vänsterpartiets, Socialdemokraternas, Moderaternas och Sverigedemokraternas riksdagsväljare i hög grad inte röstdelar, medan graden av röstdelning är högre bland de små partiernas väljare, det vill säga Miljöpartiets, Centerpartiets, Liberalernas och Kristdemokraternas väljare.

Tabell 27.2 visar förekomsten av röstdelning mellan riksdagsval och kommunalval i olika befolkningsgrupper 1991-2022. Huvudbudskapet är att i takt med att röstdelningen ökar bland väljarna som helhet ökar den i alla befolkningsgrupper. Det finns dock några intressanta resultat. Som vi tidigare har nämnt är ålder en förklaring till röstdelning, det vill säga, benägenheten att röstdela är något högre bland yngre väljare än bland äldre väljare. Ålderskillnaderna i benägenheten att röstdela var större i samband med valet 1991, 1994, 1998 och 2002 och har där efter tydligt minskat. Medan röstdelningen ökat med sex procentenheter, från 27 till 33 procent, bland 18-29-åringarna är motsvarande ökning bland väljare 65 år och äldre från 14 till 28 procent, vilket alltså motsvarar 14 procentenheter. Skillnaden i benägenheten att röstdela mellan personer med lägre respektive högre utbildning har varit stabil över tid. Även om röstdelningen tydligt ökat i båda grupperna är andelen som röstdelar mellan fem och tio procentenheter högre bland högutbildade (undantaget är valet 1998). Resultaten visar också att betydelsen av politisk kunskap för röstdelning ökat över tid. Fram till 2010 var skillnaden i

⁵⁵ I modellen för röstdelning ingår 3612 observationer och vi inkluderar samtidigt kön, ålder, utbildning, svensk/utländsk bakgrund, subjektiv klass, område, politiskt intresse, politisk kunskap, nyhetsexponering, partianhängarskap samt vänster-höger placering. Vi har dock uteslutit partival eftersom vi indirekt mäter partival i den beroende variabeln röstdelning. Det lägre n-talet beror främst på inkluderingen av medieexponeringsmättet. Under kontroll är benägenheten till röstdelning högre bland kvinnor, högutbildade och bland väljare på landsbygden (jämfört med övriga områden). Vidare är röstdelning mer sannolikt bland politiskt intresserade, bland väljare utan/svag partipreferens respektive partianhängare (jämfört med starkt övertygade partianhängare) samt bland personer i mitten eller något till höger på vänster-högerskalan.

andelen som röstdelar liten mellan väljargrupper med lägre respektive högre politisk kunskap. Sedan valet 2014 är benägenheten att röstdelar något större i grupperna med högre politisk kunskap. Intressant nog syns inte motsvarande mönster över tid bland väljargrupper med olika grad av politiskt intresse. Förekomsten av röstdelning bland väljare utan partipreferens har legat stabilt på omkring 40 procent sedan 1991. Det som istället har hänt är att förekomsten av röstdelning ökat i grupper som har någon grad av partiidentifikation.

Tabell 27.1 Förekomst av röstdelning i olika demografiska och politiska grupper (procent)

Demografiska grupper	Röstdelning	Antal svarande	Politiska grupper	Röstdelning	Antal svarande
Total	31	6 732			
Man	30	3 341	Mycket intresserad	31	1 368
Kvinna	32	3 391	Ganska intresserad	31	3 526
			Inte särskilt/alls intresserad	30	1 770
18–22 år	40	161			
22–34 år	32	730	Låg politisk kunskap	27	1 897
35–49 år	34	1 290	Medel politisk kunskap	33	2 151
50–64 år	31	1 839	Hög politisk kunskap	32	2 606
65–74 år	31	1 453			
75+	25	1 259	Låg medieexponering	31	1 190
			Medel medieexponering	31	1 698
Grundskola	24	768	Hög medieexponering	32	1 764
Gymnasium/Eftergymnasial	29	2 175			
Högskola/Universitet	35	3 213	Övertygad partianhängare	13	903
			Partianhängare	23	981
Svensk bakgrund	31	6 072	Endast partipreferens	35	3 369
Utländsk bakgrund	26	660	Ingen partipreferens	40	1 175
Tjänstemän	33	3 530	Långt till vänster	26	1 205
Arbetare	27	1 900	Något till vänster	26	1 332
Jordbrukare	28	44	Varken t v eller t h	34	1 030
Företagare	35	526	Något till höger	38	1 409
			Långt till höger	30	1 309
Ren landsbygd	35	913			
Mindre tätort	30	1 254	Vänsterpartiet	18	463
Stad eller större tätort	31	3 217	Miljöpartiet	53	508
Stockholm, Göteborg, Malmö	28	1 169	Socialdemokraterna	23	2 297
			Centerpartiet	42	530
			Liberalerna	42	375
			Kristdemokraterna	47	366
			Moderaterna	25	1 200
			Sverigedemokraterna	34	938
			Annat parti	58	55
			Medlem i parti/politisk org.	19	471
			Ej medlem i parti/politisk org.	32	6 188

Källa: Valundersökningen 2022.

Kommentar: Viktat mot valresultatet.

Till sist kan vi konstatera att benägenheten att rösta på olika partier nationellt och lokalt sett olika ut bland partiernas väljare över tid. Trots den över tid ökade benägenheten att röstdela, även om 2022 inte innebar någon ytterligare ökning, uppvisar Vänsterpartiets riksdagsväljare historiskt låga nivåer av röstdelning 2022 med 18 procent.

Tabell 27.2 Förekomst av röstdelning i olika demografiska och politiska grupper 1991-2022 (procent)

	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018	2022
Total	22	21	24	25	25	27	30	31	31
Man	23	22	22	24	26	27	30	31	30
Kvinna	21	20	27	27	25	26	30	32	32
18–29 år	27	27	29	30	25	29	31	33	33
30–64 år	23	21	24	26	27	28	31	33	32
65+ år	14	14	17	18	22	22	28	27	28
Ren landsbygd	24	21	30	29	24	29	32	35	35
Mindre tätort	25	18	27	29	27	29	29	32	30
Stad eller större tätort	21	23	22	24	26	27	30	30	31
Stockholm, Göteborg, Malmö	18	21	24	22	24	21	29	31	28
Lägre än högskola/universitet	21	19	25	22	23	26	27	28	28
Högskola/Universitet	26	29	24	33	30	32	35	35	35
Tjänsteman	24	23	26	28	27	29	33	34	33
Arbetare	20	18	25	22	23	24	27	28	27
Jordbrukare	19	24	21	50	12	14	36	33	28
Företagare	26	21	23	24	32	42	35	32	35
Offentlig sektor	24	22	24	26	26	25	30	32	31
Privat sektor	21	20	25	26	26	30	31	31	31
Mycket intresserad av politik	19	21	21	23	27	25	34	30	31
Ganska intresserad	22	22	24	27	27	28	31	32	31
Inte särskilt/alls intresserad	23	19	27	24	24	26	27	31	30
Låg politisk kunskap	22	20	25	23	25	29	18	27	22
Medel politisk kunskap	23	20	24	27	26	28	33	32	33
Hög politisk kunskap	22	24	25	24	27	29	32	31	29
Långt till vänster	8	14	19	20	22	19	24	24	26
Något till vänster	15	18	27	23	23	25	29	30	26
Varken t v eller t h	28	23	27	27	27	32	32	32	34
Något till höger	27	29	26	30	32	34	39	36	38
Långt till höger	21	19	25	27	21	25	24	34	30
Stark partiidentifikation	8	9	8	8	11	13	10	17	13
Svag partiidentifikation	15	15	20	21	16	26	25	23	23
Enbart partipreferens	33	29	33	32	30	31	35	35	35
Ingen partipreferens	41	39	38	44	38	38	40	38	40
Vänsterpartiet	24	35	39	34	34	35	33	32	18
Miljöpartiet	29	39	27	41	33	37	37	43	53
Socialdemokraterna	13	13	17	17	16	13	19	22	23
Centerpartiet	17	14	16	23	27	35	33	36	42
Liberalerna	21	38	19	39	38	36	48	39	42
Kristdemokraterna	34	45	46	40	37	44	51	49	47
Moderaterna	19	19	18	18	22	28	25	29	25
Sverigedemokraterna	-	-	-	-	33	27	36	34	34

Källa: Valundersökningen 1991-2022.

Kommentar: Samtliga resultat viktat mot valresultatet det aktuella valet.

Traditionellt sett är det Socialdemokraternas riksdagsväljare som varit minst benägna att rösta på andra partier lokalt. Omvänt uppvisar Miljöpartiets riksdagsväljare rekordhög röstdelning på 53 procent. Jämfört med 2018 är det också en ökning av röstning på andra partier bland Centerpartiets riksdagsväljare. För övriga partiets riksdagsväljare är det små skillnader i nivån av röstdelning mellan 2018 och 2022.

Jämför vi ända tillbaka till 1991 har röstdelningen ökat mest bland väljare som i riksdagsvalet röstat på C (+25 procentenheter), MP (+24 procentenheter), KD (+23 procentenheter) och L (+21 procentenheter) medan ökningen är betydligt lägre bland riksdagsväljare som röstat på S (+10 procentenheter) och M (+6 procentenheter). Vänsterpartiets riksdagsväljare är 2022 mindre benägna till röstdelning än 1991 (-6 procentenheter) och för SDs riksdagsväljare, där tidserien börjar 2006, är det en lika stor andel som röstdelar 2022 som då. En viktig brasklapp i sammanhanget är att sammansättningen av partiernas väljarkårer ser olika ut över tid, att strategisk röstning spelar roll, samt att relationer till andra partier, exempelvis samarbeten, också har förändrats över tid.

Hur valde partiernas riksdagsväljare att rösta i kommunvalet 2022? Som tabell 27.3 visar har två tredjedelar eller mer av Vänsterpartiets, Socialdemokraternas, Moderaternas och Sverigedemokraternas väljare *inte* röstdelat, det vill säga, de har röstat på samma parti i båda valen. Drygt hälften av Kristdemokraternas, Centerpartiets respektive Liberalernas väljare har *inte* röstdelat, medan strax under hälften av Miljöpartiets riksdagsväljare också röstade på partiet lokalt. Bland Vs och MPs riksdagsväljare är S det näst vanligaste partivalet på lokalnivå. Drygt en tiondel av Centerpartiets väljare har antingen röstat på S eller L lokalt, ett resultat som åtminstone delvis kan tillskrivas Centerpartiets sidbyte nationellt. Både Ls, KDs och SDs väljare har M som näst vanligaste partivalet på lokal nivå, efter det egna partiet. Ms riksdagsväljare har Liberalerna som näst vanligaste partival lokalt. Det mest slående mönstret är dock att moderata riksdagsväljare som inte röstat på det egna partiet lokalt har fördelat sina röster relativt jämnt över flera partier. Tre till fyra procent anger att de i kommunvalen röstat på S, C, KD eller SD.

Röstdelning till övriga partier på lokal nivå är en speciell variant av röstdelning. Med övriga partier avses partier som saknar riksdagsrepresentation. En majoritet av de övriga partierna är partier som bara ställer upp till val i en kommun (Erlingsson m fl, 2022; SKR, 2023). Röstdelning är en helt nödvändig och avgörande förutsättning för dessa partiets framgångar. I 2022 års val fick 146 övriga partier mandat i 142 kommuner, vilket var en viss minskning jämfört med 2018 års val (SKR, 2023). Sedan 2002 har dock lokala partier vunnit mandat i minst 40 procent av landets kommuner (Erlingsson et al, 2022). Bland riksdagspartiernas väljare är det Kristdemokraternas väljare som i något högre grad röstat på ett övrigt parti i kommunvalet (7 procent) och det är relativt sett något mindre vanligt bland MPs och Ss väljare att rösta på ett övrigt parti lokalt.

Ett annat sätt att illustrera fenomenet röstdelning är att lista de tio vanligaste kombinationerna av partival i riksdagsvalet och kommunvalet (se tabell 27.4). I 2022 års val var att rösta på SD i riksdagsvalet och M i kommunvalet den vanligaste kombinationen: nära 11 procent bland röstdelarna valde den här partikombinationen. På andra plats kommer S nationellt och C lokalt (5 procent). Mellan tredje

och fjärdeplatsen är det helt jämnt: fyra procent har röstdelat mellan S och V respektive MP och S. På plats fem kommer den första blocköverskridande röstdelningskombinationen: knappt fyra procent av väljarna anger att de röstade på Socialdemokraterna nationellt men på Moderaterna lokalt. Tre varianter av röstdelning mellan olika Tidöpartier finns på plats 6 (M-L), 7 (SD-KD) och 9 (KD-M). Den näst vanligaste blocköverskridande röstdelningskombinationen, den mellan S och L, återfinns på plats 8. På plats 10 hamnar röstdelning mellan MP och V. Det ska påpekas att det förekomsten av röstdelningskombinationerna på plats 3-10 är mycket små eller lika stora och att rangordningen och att det i flera fall handlar om lika stor (eller liten) förekomst av partivalskombinationen.

Tabell 27.3 Vilka partier röstade riksdagspartiernas väljare på i kommunvalet? (procent)

Partival i riksdagsvalet 2022	Partival i kommunvalet 2022										procent	n
	V	MP	S	C	L	M	KD	SD	Övr			
Vänsterpartiet	82	3	10	1	0	0	0	0	3	100	463	
Miljöpartiet	19	47	24	4	2	1	0	0	2	100	508	
Socialdemokraterna	4	3	77	5	3	4	1	1	2	100	2 297	
Centerpartiet	1	3	11	58	13	7	3	0	4	100	530	
Liberalerna	1	2	6	6	58	19	4	1	4	100	375	
Moderaterna	1	0	4	3	6	75	4	3	4	100	1 200	
Kristdemokraterna	1	1	5	4	5	19	53	5	7	100	366	
Sverigedemokraterna	1	0	4	2	2	16	5	66	4	100	938	
Annat parti	7	0	15	2	4	9	5	16	42	100	55	

Källa: Valundersökningen 2022. Kommentar: Viktat mot valresultatet det aktuella året.

Tabell 27.4 De tio vanligaste partivalskombinationerna bland röstdelare 2022 (procent)

Rank	Partival riksdagsvalet	Partival kommunvalet	Andel av röstdelarna
#1	Sverigedemokraterna	Moderaterna	10,7
#2	Socialdemokraterna	Centerpartiet	5,4
#3	Socialdemokraterna	Vänsterpartiet	4,1
#4	Miljöpartiet	Socialdemokraterna	4,0
#5	Socialdemokraterna	Moderaterna	3,8
#6	Moderaterna	Liberalerna	3,6
#7	Sverigedemokraterna	Kristdemokraterna	3,3
#8	Socialdemokraterna	Liberalerna	3,3
#9	Kristdemokraterna	Moderaterna	3,2
#10	Miljöpartiet	Vänsterpartiet	3,2

Källa: Valundersökningen 2022. Kommentar: Viktat mot valresultatet.

Utöver att undersöka hur riksdagspartiernas väljare röstat på lokal nivå kan vi med våra data också undersöka olika varianter av röstdelning. I tabell 27.5 visar vi resultaten för röstdelning inom de gamla blocken (S+MP+V vs. de traditionellt borgerliga partierna, M+C+KD+L), mellan de gamla blocken respektive andra kombinationer samt hur mönstren har utvecklats över tid. I tabell 27.6 gör vi motsvarande analys baserat på de nya blocken (S+MP+C+V respektive M+KD+L+SD) och jämför 2022 med 2018.

Tabell 27.5 Varianter av röstdelning inom och mellan de gamla politiska blocken, 1991-2022 (procent)

	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018	2022
Inomblocksröstdelning									
Rödgröna partier både nationellt och lokalt	18	24	25	21	21	24	24	20	18
Borgerliga partier både nationellt och lokalt	32	26	30	27	28	30	26	25	20
Mellanblocksröstdelning									
Rödgröna nationellt – Borgerliga lokalt	24	25	20	27	18	14	17	15	19
Borgerliga nationellt – Rödgröna lokalt	10	9	10	11	12	12	7	8	8
Övrig röstdelning									
Rödgrönt nationellt – Övrigt lokalt	4	7	9	7	6	5	5	5	4
Borgerliga nationellt – Övrigt lokalt	5	6	5	6	7	5	5	6	5
SD nationellt – B lokalt	-	-	-	-	2	3	6	11	15
SD lokalt – B nationellt	-	-	-	-	1	2	2	1	3
SD nationellt – RG lokalt	-	-	-	-	1	2	6	4	3
SD lokalt – RG nationellt	-	-	-	-	1	1	1	1	1
Övriga kombinationer									
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Källa: Valundersökningen 2022.

Kommentar: Viktat mot valresultatet.

Inomblocksröstdelningen enligt den äldre definitionen av de politiska blocken stod för 38 procent av all röstdelning 2022. Det är den lägsta siffran sedan 1991 som är starten på tidsserien i tabell 27.4. Sedan 1991 har omkring hälften av alla röstdelare röstat på olika partier inom samma block. Traditionellt har inomblocks-röstdelningen mellan de borgerliga partierna varit något högre än inomblocks-röstningen mellan de rödgröna partierna, men skillnaden har tydligt minskat i samband med 2022 års val. I de senaste valet skedde 18 procent av röstdelningen inom de traditionellt rödgröna partierna och 20 procent inom de borgerliga partierna.

Mellanblocksröstdelningen står för drygt en femtedel av all röstdelning 2022 och den har, jämfört med valen under 1990-talet och början av 2000-talet minskat. En viktig förklaring till att mellanblocksröstdelningen gått ned när vi använder den gamla definitionen av politiska block är Sverigedemokraternas valframgångar i slutet av 2010-talet eftersom de enligt den här äldre definitionen inte förs till något block. Det har i samtliga val sedan 1991 varit vanligare med röstdelning mellan ett rödgrönt parti nationellt och ett borgerligt parti lokalt än det omvända,

och så är även fallet 2022. Röstdelning till ett övrigt parti på lokal nivå är i samband med de senaste tre valen ungefär lika vanligt förekommande bland riksdagsväljare för rödgröna partier respektive borgerliga partier (omkring fem procent för båda kombinationerna).

Tabell 27.6 Varianter av röstdelning inom och mellan de nya politiska blocken, 2018 och 2022 (procent)

	Valår	
	2018	2022
Inomblocksröstdelning		
Mitten-vänster både nationellt och lokalt	26	29
Mitten-höger både nationellt och lokalt	24	29
Mellanblocksröstdelning		
Mitten-vänster nationellt - mitten-höger lokalt	16	15
Mitten-höger nationellt - mitten-vänster lokalt	17	14
Övriga kombinationer	18	13
Total	100	100

Källa: Valundersökningen 2022.

Kommentar: Viktat mot valresultatet det aktuella året.

Om vi istället definierar de politiska blocken enligt vilken statsministerkandidat de olika partierna stöttade i samband med valet 2022 och jämför med 2018 kan vi till och börja med konstatera att väldigt lite händer mellan de två valen. Hälften, eller strax över hälften av väljarna har i båda valen röstdelat på partier inom samma block, oavsett vilket block. Det är dessutom lika vanligt med inomblocks-röstning inom mitten-vänster som inom mitten-högerblocket (29 procent röstdelning för respektive block 2022). Även röstdelningen mellan de nya blocken är på samma nivå 2022 som 2018. Vi ser en viss tendens till något lägre förekomst av andra varianter av röstdelning 2022 jämfört med 2018. Detta skulle delvis kunna förklaras av att lokala partier i genomsnitt var något mindre framgångsrika 2022 jämfört med 2018 (SKR, 2023).

Röstdelningen har ökat över tid men slog inte nytt rekord 2022 då cirka en tredjedel av väljarna valde att röstdelade

Miljöpartiets riksdagsväljare röstade i högst grad på ett annat parti i kommunvalet medan Vänsterpartiets riksdagsväljare i lägst grad röstdelade.

Nära 11 procent av de som röstade på olika partier i riksdagsvalet och kommunvalet röstade på Sverigedemokraterna i riksdagsvalet och Moderaterna i kommunvalet